

EU's statsstøtteregler og grænser for public service

Frands Mortensen
Pofessor, Institut for Informations- og Medievidenskab,
Aarhus Universitet
fmorten@imv.au.dk

EF-Traktaten

Artikel 86, stk. 2

Företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse [...] skall vara underkastade reglerna i detta fördrag, särskilt konkurrensreglerna,

i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs.

Utvecklingen av handeln får inte påverkas i en omfattning som strider mot gemenskapens intresse.

På den ene side:

Medlemsstaternes suveræne ret til at definere,
hvad der er “tjänster av allmänt ekonomiskt intresse”

På den anden side:

Kommissionens eksklusive ret til at bestemme om
“handeln påverkas i en omfattning som strider mot
gemenskapens intresse.

Den centrale dilemma i EF-Traktaten

Medlemsstaten imod **Kommissionen**

Almenvældet imod **konkurrencen**

Amsterdam-Traktatens Protokol om
Public service broadcasting

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE
PARTERNA, SOM ANSER

att systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna har ett **direkt samband med de demokratiska, sociala och kulturella behoven i varje samhälle** och med behovet att bevara mångfalden i medierna,

HAR ENATS om följande tolkningsbestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen:

Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att svara för finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Amsterdam-Traktatens Protokol om PSB - fortsat

- i den utsträckning som denna finansiering beviljas radio- och TV-organisationerna för att de skall utföra **det uppdrag att verka i allmänhetens tjänst** som har tilldelats dem, utformats och organiserats av varje medlemsstat
- och i den utsträckning som finansieringen inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom gemenskapen i en omfattning som kan strida mot **det gemensamma intresset**, varvid kraven på att utföra uppdraget att verka i allmänhetens tjänst skall beaktas.

Kontrol

Medlemsstaten skal udføre kvalitetskontrol via et uafhængigt organ og sikre sig, at opgaven bliver løst

Medlemsstaten skal overholde transparensdirektivet og sikre uafhængig økonomisk revision

Nyere krav

Medlemsstaten skal sikre sig,

at der ikke sker overkompensation

[ikke flere penge end nødvendigt!]

**og at der ikke foretages krydssubsidiering af
kommercielle aktiviteter**

Hvad er nødvendigt?

- Effektivitetskontrol?
- At bruge alle pengene?
- At modregne kommercielle indtægter
- Kvalitetskontrol?
- Stor selvstændighed hos ledelsen af public service-institutionen

Kommissionens kontrol

At undersøge om finansieringen påvirker
samhandel og konkurrence i et omfang, der
ikke er i overensstemmelse med den fælles
interesse

Sanktioner ved brud på Traktatens artikler

- *Hvis ordningen er:*
- **Lovlig og forenelig** –
- Gå straks igang. OK

- **Lovlig og uforenelig** –
- Stop. Ordningen skal ophæves eller ændres

Sanktioner ved brud på Traktatens artikler

- *Hvis ordningen er –*

- **Ulovlig og Forenelig –**

Ingen sanktion på fællesskabsniveau, men tilbagebetaling og ulovlighedsrenter på medlestatsniveau (hvis sag anlægges)

- **Ulovlig og Uforenelig –** Øjeblikkelig stop og tilbagebetaling inkl. renter

Nye krav i ny Broadcasting Communication fra 29. oktober 2009

- Public value test
 - At de demokratiske, sociale og kulturelle behov i samfundet opfyldes (Public value assessment)
 - At der “tages hensyn til” de potentielle virkninger på samhandel og konkurrence (Market impact assessment)

Hvordan?

- Forudgående evalueringsprocedure via åben, offentlig høring
- Alle interesserede parter skal kunne komme med bemærkninger
- Begrundelse for beslutningen skal offentliggøres
- Den nye tjenestes indvirkning på markedet skal vurderes

New Broadcasting Communication pkt. 88.

- Medlemsstaterna [skal] på grundval av resultatet av det öppna remissförfarandet bedöma hur den nya tjänsten påverkar marknaden totalt sett genom att jämföra situationen med och utan den planerade nya tjänsten. Viktiga aspekter vid en bedömning av påverkan på marknaden är t.ex. förekomsten av liknande eller utbytbart utbud, redaktionell konkurrens, marknadsstruktur, public service-företagets marknadsställning, konkurrensnivå och potentiell inverkan på privata initiativ. Denna påverkan bör vägas mot tjänsternas samhällsvärde.

Skal Medlemsstaterne rette sig efter New Broadcasting Communication?

- **Nej**, det er en Meddelelse (Communication)
Meddelelser binder Kommissionen, ikke
Medlemsstaterne
- Meddelelsen er **ikke i overensstemmelse** med
dommen i TV 2-sagen fra oktober 2008
(T-309/04 TV 2/Danmark mod Kommissionen)

TV 2-dommen

- Viasat og SBS mente, at Kommissionens godkendelse af TV 2's public service-opgave var forkert. Årsag – hele TV 2's programflade var godkendt som public service broadcasting.
- Kun det, der ikke blev leveret af den kommercielle branche, kunne ifølge dem være PSB.
- Retten i Første Instans godkendte Kommissionens vurdering.

Retten's centrale udsagn:

PSB kan defineres uden hensyntagen til det kommercielle marked.

En kort definition er tilstrækkelig:

“TV2's mandat er [...] helt klart og præcist: at sikre den danske befolkning et bredt udbud af tv-programmer med vægt på kvalitet, alsidighed og mangfoldighed”

(Dommens præmis 117).

“Det [skal] bemærkes, at det på ingen måde er unormalt, tværtimod, at et public service-tv-selskab har redaktionel uafhængighed i forhold til den politiske magt ved det konkrete valg af programmer, naturligvis under forudsætning af, at de kvalitative krav, som er stillet til selskabet i dets egenskab af operatør med ansvar for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse med hensyn til radio- og tv-virksomhed, overholdes”.

TV 2-dommens præmis 118

“det [er] med rette, at EBU, som er intervenient til støtte for Kommissionen, har understreget vigtigheden af den redaktionelle uafhængighed af public service broadcasting i forhold til de offentlige myndigheder for bevarelsen af ytringsfriheden,

TV 2-dommens præmis 118

[den] **ytringsfrihed, som i artikel 11 Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, proklameret i Nice den 7. december 2000,**
og **artikel 10 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder,**
undertegnet i Rom den 4. november 1950,
defineres som »meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser«.

Min konklusion

Kommissionen har intet grundlag for at kræve,

- at Medlemsstaterne definere public service broadcasting via en bestemt procedure
- at Medlemsstaterne skal tage markedsf forholdene i betragtning, når de foretager definitionen

Konklusion - med to forbehold

Medlemsstaten må ikke begå “manifeste fejl” ved definitionen af en SGEI
(**Almenvældet**)

Den statslige finansiering af tjenesten må ikke fuldstændigt udelukke at andre kan komme ind på eller fortsætte på markedet
(**Konkurrencen** -intet monopol).

Hvorfor har Kommissionen udsendt New Broadcasting Communication?

- For at skabe retsstikkerhed (virksomheder i Medlemsstaterne)
- og for at undgå sager (Kommissionen)

Kan Medlemsstaterne være sikre på at en ny tjeneste er OK, hvis proceduren gennemløbes?

- Nej – fordi kun Kommissionen kan beslutte, at
- “Utvecklingen av handeln [är inte påverkat] i en omfattning som strider mot gemenskapens intresse”